

ASPECTE ALE REALIZĂRII ADJUNCȚILOR ÎN ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

DANA MANEA

Institutul de Lingvistic „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București

Comunicarea de față are în vedere două obiective:

- să pledeze pentru renunțarea la conceptul operațional de „circumstanțial” în descrierea structurii limbii române, în favoarea celui de „adjunct”;
- să pună în valoare posibilitatea/imposibilitatea de realizare a adjuncților prin propoziții nonfinite.

1. *Adjuncți vs circumstanțiale*

În gramaticile curente românești, inclusiv în ultima versiune a GALR (2008) componentele opționale ale structurii propoziției sunt considerate „circumstanțiale” și sunt grupate în funcție de criterii semantice, astfel încât clasificarea lor este diferită de la o gramatică la alta, iar tipurile propuse sunt, de regulă, categorii deschise și „vagi”.

În general, se acceptă existența următoarelor tipuri semantice de circumstanțiale: modul, instrumentul, spațiul, timpul, scopul, cauza, consecința, concesiunea, condiția:

- (1) *Merge repede.*
- (2) *Scrive cu creionul.*
- (3) *Ea a teaptă în hol.*
- (4) *Ne-am întâlnit la (ora) 10.*
- (5) *S-a internat în spital pentru un control medical general.*
- (6) *Tu ești din cauza fumatului.*
- (7) *Era adevărat, încât nu a putut cânta.*
- (8) *A venit la facultate, deși era bolnav.*
- (9) *Va veni, dacă îl vei ruga.*

După cum se știe, în cadrul teoretic oferit de gramatica minimalistă se disociază între „adjuncți” și complemente – constituenții acestor curente nu este liberă. Se elimină astfel diferențierea între opțional și obligatoriu la nivelul aceleiași clase¹. În contexte ca: *L-am întâlnit în Brașov*, *Vom vizita cetatea la vară în iunie*, *I-a întins mâna cu eleganță*, segmentele subliniate sunt adjuncți. În schimb în *Ion locuiește în Brașov*, *Întâlnirea se va desfășura la vară în iunie*, *Ana se comportă cu eleganță*, constituenții marcați sunt complemente. Tipologia adjuncților nu este constrânsă de factori sintactici, „clasificarea” lor are la bază tot criteriul semantic, dar stabilirea categoriilor și (sub)categoriilor de adjuncți este mai flexibilă și „ierarhizarea” în raport de conceptul de „circumstanțial” nu mai este necesară.

¹ Vezi GALR (2008 II: 487–494).

Adjuncților enumerați mai sus ((1)–(9)) li se pot adăuga: modalitatea (10), mijlocul (11), frecvența (12), aspectualitatea (13), evaluarea (14), conectarea la enunț (15)¹, conectivitatea (16)², gradualitatea (17)³ etc.:

- (10) *Cei doi băieți sunt probabil studenți.*
- (11) *A auzit auditoriul prin eleganța discursului.*
- (12) *Se duce în fiecare săptămână la teatru.*
- (13) *A citit cartea de câteva ori.*
- (14) *Cu siguranță, va ajunge la timp.*
- (15) *Sincer, sunt fericit.*
- (16) *Există, cu alte cuvinte, o justificare pentru acțiunile ei.*
- (17) *A venit destul de repede.*

Gramaticile curente românești discută despre „circumstanțialul de relație”, „circumstanțialul cumulativ”, circumstanțialul de excepție”, „circumstanțialul sociativ” și „circumstanțial opozițional”.

Deoarece evocăm o limitare a unei proprietăți sau a unei teme, pentru primul tip de adjunct menționat mai sus („circumstanțialul de relație”, i.e. *Despre noul coleg, nimeni nu ținea nimic.*, *În privința implementării măsurilor de austeritate, nu avem precizări.*) considerăm că este mai potrivit termenul de „**domeniu**”⁴.

Dacă privim din perspectivă semantică, putem spune că termenul operațional **consecință** acoperă atât realizări de tipul celor de sub (7) descrise, de regulă, drept „circumstanțiale consecutive”, cât și structuri precum: *Era răgușit, a a că nu a putut cânta*⁵.

Tot din considerente semantice, propunem asocierea în două subclase de adjuncti ai a- numitelor „circumstanțiale cumulative” și „de excepție”, pe de o parte, și a „circumstanțialelor sociative” și „opoziționale”, pe de altă parte. Primul tip ar fi **cumulul** (pozitiv: *Pe lângă cărți a cumpărat și caiete.* = „Am cumpărat cărți și am cumpărat și caiete.” și, respectiv, negativ: *În afară de Ion, nu au (mai) venit în alți prieteni.* = „Ion a venit. + Nu au venit în alți prieteni.”; *Am cumpărat tot, în afară de ceai.* = „Am cumpărat tot, dar nu am cumpărat ceai.”). Al doilea tip ar fi **asocierea** (pozitiv: *În excursie Maria a venit (împreună) cu Dana.* = „În excursie a venit Maria și a venit și Dana.”; *A vândut casa cu grădina, cu tot.* = „A vândut casa și a vândut și grădina.” și, respectiv, negativ: *În locul lui Ion a venit Gheorghe.* = „Nu a venit Ion, ci a venit Gheorghe.”; *În loc de mere am cumpărat pere.* = „Nu am cumpărat mere, ci am cumpărat pere.”).

În schimb, „circumstanțialul de cantitate” poate fi considerat subtip al adjuncților de timp („durată”: *Lucrează opt ore pe săptămână.*), de spațiu („distanță”: *Alearg doi kilometri în fiecare zi.*) sau de gradualitate (*Alearg repede.* vs *Alearg foarte repede./Alearg destul de repede.*).

¹ În GALR se vorbește despre „circumstanțiale metadiscursive”. Vezi GALR (2008 II: 493–494).

² În gramaticile funcționale, „adjuncții de conectivitate” sunt tratați ca mijloace de realizare a coerenței discursive și sunt numiți „conectori transfrastici” sau/și „corelativi”. Vezi GALR (2008 II: 767–777).

³ Încadrat în GALR în clasa circumstanțialului cantitativ. Vezi GALR (2008 II: 544–550).

⁴ Denumirea cea mai frecventă este „circumstanțial de relație” (Cf. GALR 2005/2008) sau „complement de relație restrictiv” (Cf. Iordan, Robu 1978: 667). Termenul de **domeniu** (engl. *domain*) este utilizat în unele gramatici ale altor limbi, e.g. Huddelston, Pullum (2002: 666).

⁵ Aceste construcții sunt considerate, de regulă, structuri alcătuite din propoziții coordonate (vezi GALR, 2005/2008). Unele lucrări gramaticale românești le introduc în clasa circumstanțialelor, ca un tip distinct, și anume, „circumstanțialul conclusiv” (vezi, de pildă, Dimitriu 2002 II: 1428).

Astfel, putem enumera următoarele tipuri semantice de conjuncții: **modul, instrumentul, mijlocul, spațiul, timpul, frecvența, aspectualitatea, gradualitatea, scopul, cauza, consecința, concesia, condiția, domeniul, modalitatea, evaluarea, conectarea la enunț, conectivitatea, cumulul și asocierea.**

2. Formele conjuncțiilor

În ce privește forma conjuncțiilor, se constată faptul că acestea pot fi realizate prin: adverbe și grupuri adverbiale, grupuri prepoziționale, grupuri nominale, propoziții nonfinite și propoziții finite¹.

În limba română, formele comune de actualizare a conjuncțiilor sunt grupurile prepoziționale și propozițiile finite. Există o similitudine între cele două modalități de realizare: subordonatorii tipici (e.g. *de i, fiindcă, încât, a că, pe lângă c* etc.) se comportă ca propozițiile (propriu-zise), în sensul că au un anumit sens independent, ceea ce conduce spre interpretarea propozițiilor pe care le „introduc” drept conjuncții de cauză, consecință, cumul etc. și nu intră în structura conjuncțiilor. Propozițiile finite sunt „complemente” ale subordonatorilor a căror nume, pronume, adverbul sau verbul sunt complemente ale propozițiilor².

Adverbele (grupurile adverbiale) și grupurile nominale nu sunt actualizări ale tuturor conjuncțiilor.

Se poate remarca faptul că, exceptând construcțiile gerunziale, în limba română conjuncțiile nu se realizează prin propoziții nonfinite. Ca conjuncții, infinitivul, participiul și supinul sunt integrate în grupuri prepoziționale sau reprezintă structuri eliptice provenite din „tergerea” unor componente.

Asupra acestor modalități de exprimare a conjuncțiilor în limba română ne vom opri în cele ce urmează³.

2.1. Structura: GP [P [] GV [V infinitiv cu particul + GD]]

- GP [P [PÂN, ÎNAINTE DE] + GV [V_{inf-cu particul}]] (**timp**)

(18) [Pân a veni el], ea a plecat. // Ea a plecat [pân a veni el].

(i) [P pân] [T/particul a] [V veni] [PRN/D1 el], ea a plecat.

(ii) [GP [[P pân] GT[T/particul a] [V veni]] [PRN/D1 el]], [PRN/D2 ea] a plecat.

(19) [Înainte de a r spunde], a ezitat puțin. // A ezitat puțin [înainte de a r spunde].

(i) [P înainte de] [T/particul a] [V r spunde], a ezitat puțin.

(ii) [P înainte de] [GT[T/particul a] [GV[V r spunde]] [PRN/Di Ø]], a ezitat puțin.

(iii) [GP[P înainte de] [GT[T/particul a] [GV[V r spunde]] [PRN/Di Ø]], GD_i [PRO Ø] a ezitat puțin.

- GP [P [F R] + GV [V_{inf. cu particul} + GD]] (**mod**)

(20) *i-a argumentat poziția* [f r a jigni pe cineva] // [F r a jigni pe cineva], *i-a argumentat poziția*.

¹ Cf. Huddleston, Pullum (2008: 79).

² A adăuga, subordonatorii de felul celor menționați pot asimilați categoriilor lexicale. De altfel, există un paralelism – chiar formal – între clasa propozițiilor și subordonatorii „circumstanțiali”. Vezi, de pildă: *din cauza și din cauză c, pe lângă și pe lângă c, în afară de și în afară c* etc.

³ Vom folosi sistemul propus de Radford (2009). Astfel, alături de simbolurile și abrevierile utilizate în literatura de specialitate românească (GV pentru Grupul Verbal; GP pentru Grupul Prepozițional etc.) apar în descrierea noastră și GT (corespondentul românesc pentru engl. TP = *Tense Phrase*), și T (pentru constituentul *tense-marker*). În privința acestuia din urmă, precizăm că prin T vom marca: auxiliarele, particula de infinitiv (*a*), dar și *s* – „formant al subiectivului” – pe care îl considerăm o particulă similară celei de infinitiv.

- (i) *i-a argumentat pozi ia* [P f r] [T/Particul a] [V jigni] [Af pe] [PRN cineva]].
- (ii) *i-a argumentat pozi ia* [P f r] [GT[T/Particul a] [GV[V jigni]] [GD[Af pe] [PRN cineva]].
- (iii) GDi [PRO Ø] *i-a argumentat pozi ia* [GP [P f r] GDi [PRN Ø] [GT[T/Particul a] [GV[V jigni]] [GD[Af pe] [PRN cineva]]].

- GP [P [SPRE, PENTRU] + GV [V inf cu particul + GD]] (**scop**)

(21) [**Pentru a ar ta**] *c ea este preg tit , el a folosit argumente conving toare.// El a folosit argumente conving toare, pentru a ar ta* c ea este preg tit .

(i) [P pentru] [T/Particul a] [V ar ta] *c ea este preg tit el a folosit argumente conving toare.*

(ii) [P pentru] [GT[T/Particul a] [GV[V ar ta]] [CP c ea este preg tit]] *el a folosit argumente conving toare.*

(iii) [GP [P pentru] [PRN/Di Ø] [GT[T/Particul a] [GV[V ar ta]]] [CP c ea este preg tit]] [PRN/Di el] *a folosit argumente conving toare.*

(22) [**Spre a convinge** auditoriul], *a p strat un ton grav, dar ferm.*

(i) [P spre] [T/Particul a] [V convinge] [N auditori(u)_] [D _l], *a p strat un ton grav, dar ferm.*

(ii) [P spre] [GT[T/Particul a] [GV[V convinge]] [GD[N auditori(u)_] [D _l]]], *a p strat un ton grav, dar ferm.*

(iii) [GP[P spre] [PRN/Di Ø] [GT[T/Particul a] [GV[V convinge]] [GD[N auditori(u)_] [D _l]]], GDi [PRO Ø] *a p strat un ton grav, dar ferm.*

- GP [P [PENTRU] + GV [V inf. cu particul + GD]] (**consecin**)

(23) *Nu a dansat a a de bine [pentru a câ tiga acel premiu].*

(i) *nu a dansat a a de bine*, [P pentru] [T/Particul a] [V merita] [D acel] [N premiu].

(ii) *nu a dansat a a de bine*, [P pentru] [GT[T/Particul a] [GV[V merita]] [GD [D acel] [N premiu]]].

(iii) GDi [PRO Ø] *nu a dansat a a de bine*, [GP[P pentru] [PRN/Di Ø] [GT[T/Particul a] [GV[V merita]] [GD [D acel] [N premiu]]].

- GP [SPEC (CHIAR/ I) P [F R] + GV [V infinitiv cu particul + GD]] (**concesie**)

(24) [**Chiar i f r a în elege** aceast situa ie], *a încercat s rezolve elegant conflictul.// A încercat s rezolve elegant conflictul, [chiar i f r a în elege* aceast situa ie].

(i) [SPEC Chiar ± i] [P f r] [T/Particul a] [V în elege] [D aceast] [N situa ie], *a încercat s rezolve elegant conflictul.*

(ii) [SPEC Chiar ± i] [P f r] [GT[T/Particul a] [GV[V în elege]] [GD[D aceast] [N situa ie]]], *a încercat s rezolve elegant conflictul.*

(iii) [SPEC Chiar ± i] [GP[P f r] GDi [PRN Ø] [GT[T/Particul a] [GV[V în elege]] [GD[D aceast] [N situa ie]]], GDi [PRO Ø] *a încercat s rezolve elegant conflictul.*

- GP [P [ÎN AFAR DE + GV [V infinitiv cu particul + GD]] (**cumul negativ**)

(25) [**În afar de a preda cursuri**], *mai lucreaz i în cercetare.*

(i) [P în afar de] [T/Particul a] [V preda] [N cursuri], *mai lucreaz i în cercetare.*

(ii) [P în afar de] [GT[T/Particul a] [GV[V preda]] [GD[N cursuri] [D Ø]], *mai lucreaz i în cercetare.*

(iii) [GP [P în afar de] GDi [PRN Ø] [GT[T/Particul a] [GV[V preda]] [GD[N cursuri] [D Ø]]], GDi [PRO Ø] *mai lucreaz i în cercetare.*

- GP [P [ÎN LOC DE + GV [V infinitiv cu particul + GD]]

(26) [În loc de a clarifica situa ia], a preferat s o ignore. (asociere negativ)

(i) [P în loc de] [T/Particul a] [V clarifica] [N situa i_] [D _a], a preferat s o ignore.

(ii) [P în loc de] [GT[T/Particul a] [GV[V clarifica]] [GD[N situa i_] [D -a]]], a preferat s o ignore.

(iii) [GP [P în loc de] GDi [PRNØ] [GT[T/Particul a] [GV[V clarifica]] [GD[N situa i_] [D -a]]]], GDi [PROØ] a preferat s o ignore.

- GP [P [F R] + GV [V inf.cu particul + GD]] (condi ie)

(27) [F r a în elege acea situa ie], nu po i rezolva elegant conflictul.

(i) [P f r] [T/Particul a] [V în elege] [D acea] [N situa ie], nu po i rezolva elegant conflictul.

(ii) [P f r] [GT [T/Particul a] [GV [V în elege]] [GD[D acea] [N situa ie]]], nu po i rezolva elegant conflictul.

(iii) [GP[P f r] GDi [PRNØ] [GT [T/Particul a] [GV [V în elege]] [GD[D acea] [N situa ie]]]], GDi [PRO Ø] nu po i rezolva elegant conflictul.

În toate cazurile exemplificate mai sus ((18)–(27)) infinitivul poate fi substituit cu subjonctivul. În unele situa ii centrul grupului se p streaz . Structura difer doar prin ocuren a particulei s a subjonctivului în locul particulei a – specific infinitivului:

(28) [Pân s vin el], ea a plecat. (compar cu (18):

[GP [[P pân] GT[T/particul + Af S] [V vin]] [PRN/D1 el]], [PRN/D2 ea] a plecat.

(29) [F r s în elegi acea situa ie], nu po i rezolva elegant conflictul. (compar cu (27))

[GP[P f r] GDi [PRNØ] [GT [T/Particul + Af S] [GV [V în elegi]] [GD[D acea] [N situa ie]]]], GDi [PRO Ø] nu po i rezolva elegant conflictul.

(30) [Chiar i f r s în eleag această situa ie], a încercat s rezolve elegant conflictul. (compar cu (24))

[SPEC Chiar ± i] [GP[P f r] GDi [PRNØ] [GT[T/Particul + Af S] [GV[V în eleag]] [GD[D această] [N situa ie]]]], GDi [PROØ] a încercat s rezolve elegant conflictul.

Dac centrele prepozi ionale reprezentate prin mai multe unit i dintre care ultima în ordine linear este *de*, aceasta este tears , particula s asociindu-se capului grupului:

(31) [Înainte de s r spund], a ezitat puțin.¹ (compar cu (19))

(32) [În loc de s clarifice situa ia], a preferat s o ignore. (compar cu (26))

Adjunc ii de scop i de consecin au centre subordonatori specifici:

(33) [(Pentru) Ca s arate] c ea este preg tit , el a folosit argumente conving toare. (compar cu (21))

(34) Nu a dansat a a bine [încât s câ tige un premiu]. (compar cu (23))

- GP [P [ÎN] + GV [V infinitiv cu particul + GD]] (domeniu)

¹ Dar [În afar de a preda cursuri], mai lucreaz i în cercetare. i ? [În afar de s predea cursuri], mai lucreaz i în cercetare.

(35) *Este expert [în a manipula telespectatorii].*

(i) *Este expert* [P *în*] [T/Particul *a*] [V *manipula*] [N *telespectatorii*] [D *i*]

(ii) *Este expert* [P *în*] [GT[T/Particul *a*] [GV [V *manipula*]] [GD [N *telespectatorii*] [D *i*]]

(iii) GDi [PROØ] *Este expert* [GP [P *în*] GDi [PRNØ] [GT[T/Particul *a*] [GV [V *manipula*]] [GD [N *telespectatorii*] [D *i*]]]

2.2. Structura GP [P [] Gv [V_{supin+} GD]]

- GP [P [PÂN , ÎNAINTE DE, DUP] + GV [V_{supin+} GN]] (**timp**)

(36) *[Pân la instalat u ile], nu trebuie gleduit peretele.*

(i) [P *pân*] [P *la*] [V *instalat*] [N *u i*] [D *_le*], *nu trebuie s gleduie ti peretele.*

(ii) [P *pân*] [P *la*] [GT [GV[V *instalat*]]] [GD [N *u i*] [D *_le*]], *nu trebuie s gleguie ti peretele.*

(iii) [GP [P *pân*] GDi [PRNØ] [P *la*] [T*[GT [GV[V *instalat*]]] [GD [N *u i*] [D *_le*]]], GDi [PROØ] *nu trebuie s gleduie ti peretele.*

- GP [P [LA, PENTRU, DUP] + GV [V_{supin+} GN]] (**scop**)

(37) *Îl trimite [la/pentru/dup pescuit p str vi].*

(i) *Îl trimite* [P *la*] [V *pescuit*] [N *p str vi*].

(ii) *Îl trimite* [P *la*] [GT [GV [V *pescuit*]]] [GD [N *p str vi*] [D Ø]].

(iii) [GDi [PROØ] *Îl trimite* [GP [P *la*] GDi [PRNØ] [T*[GT [GV [V *pescuit*]]] [GD [N *p str vi*] [D Ø]]]].

- GP [P [ÎN AFAR DE] + GV [V_{supin+} GD]]: (**cumul negativ**)

(38) *[În afar de preg tit seminarii], asisten ii mai au i alte îndatoriri.*

(i) [P *în afar de*] [V *preg tit*] [N *seminarii*], *asisten ii mai au i alte îndatoriri.*

(ii) [P *în afar de*] [GT [GV [V *preg tit*]]] [GD [N *seminarii*] [D *_i*]], *asisten ii mai au i alte îndatoriri.*

(iii) GP [P *în afar de*] [GDj] [T*[GT [GV [V *preg tit*]]] [GD [N *seminarii*] [D *_i*]]], [GDj] *asisten ii] mai au i alte îndatoriri.*

- GP [P [ÎN LOC DE] + GV [V_{supin+} GN]]: (**asociere negativ**)

(39) *[În loc de instigat popula ia], ar fi mai bine s propun o solu ie.*

(i) [P *în loc de*] [V *instigat*] [N *popual i*] [D *_a*], *ar fi mai bine decis s propun o solu ie.*

(ii) [P *în loc de*] [GT [GV [V *criticat*]]] GD [N *popual i*] [D *_a*]], *ar fi mai bine s propun o solu ie.*

(iii) [P *în loc de*] GDi [PRNØ] [T*[GT [GV [V *criticat*]]] GD [N *popual i*] [D *_a*]]], [GDi [PROØ] *ar fi mai bine s propun o solu ie.*

În toate cazurile descrise sub 2.2., infinitivul poate fi substituit cu subjonctivul în condi ii morfosintactice similare cu acelea men ionate în cazul structurilor cu infinitiv (vezi supra 2.1.).

(40) *[Pân s instalezi u ile], nu trebuie gleduit peretele.* (compar cu (36))

[P *pân*] GDi [PRNØ] [GT [T/Particul + Af^s] [GV [V *instalezi*]]] [GD [N *u i*] [D *_le*]], GDi [PROØ] *nu trebuie s gleduie ti peretele.*

(41) *Îl trimite [s pescuiasc p str vi]* (compar cu (37))

- [GDi [PROØ] *Îl trimite* [GT [T/Particul + Af^S] [GV [v pescuiasc] [GD [NP str vi] [D Ø]]]].
 (42) [**În afară s** *preg teasc seminariu*], *asistenții mai au și alte îndatoriri.* (compar
 cu (38))
 [P *în afară*] [GD_j] [GT [T/Particul + Af^S] [GV [v preg teasc] [GD [N seminari_] [D _i]]]], [GD_j
asistenții] *mai au și alte îndatoriri.*
 (43) [**În loc s** *instige populația*], *ar fi mai bine să propun o soluție.* (compar cu
 (39))
 [P *în loc*] GDi [PRNØ] [GT [T/Particul + Af^S] [GV [v critice]] GD [N populația] [D _a]]], [GDi
 [PROØ] *ar fi mai bine să propun o soluție.*

3. Adjuncți în structuri care au constituenți „acoperiți”

3.1. Auxiliar „acoperit”

- (44) **Deși** *apreciat*, *a renunțat la serviciu.* (**concesie**)
 [SUBORD *deși*] [GDi] [GT [T/AUX-~~era~~] [GV *apreciat*]], [PROØ] *a renunțat la serviciu.*

3.2. Auxiliar „acoperit” + subordonator „acoperit”

- (45) **Ajunsă** *acasă*, *Andrei a telefonat Irinei imediat.* (**timp**)
 [SUBORD ~~*Când/după*~~-*ee*] GDi [PROØ] [GT [T/AUX **a**] [GV *ajunsă* [GADV [ADV *acasă*]]], [GDi
Andrei] *a telefonat Irinei imediat.*
 (46) **Enervat**, *Ion a evitat să spună la telefon.* (**cauză**)
 [SUBORD ~~*Pentru*~~-*e*] GDi [PROØ] [GT [T/AUX **a**] [GV [v fost/era] *enervat*]], [GDi *Ion*] *a evitat să
 spună la telefon.*
 (47) **Încurajat** *că a obținut calificativul maxim la examen, a plecat în excursie.*
 [SUBORD ~~*Pentru*~~-*e*] GDi [PRNØ] [GT [T/AUX-~~era~~] [GV *încurajat*]] [CP *că a obținut
 calificativul maxim la examen*], GDi [PROØ] *a plecat în excursie.* (**cauză**)
 (48) **Lăudată**, *sora mea s-a mobilizat mai mult.* (**condiție**)
 [SUBORD ~~*De*~~-*ae*] GDi [PROØ] [GT [T/AUX ~~*ar fi*~~] [GV *lăudată*]], [GDi *sora mea*] *s-a mobilizat mai
 mult.*

În toate situațiile prezentate mai sus ((44)–(48)) nu este posibil modificarea poziției
 componentelor, acestea fiind obligatoriu antepuse propoziției principale.

Un caz special al acestei situații îl reprezintă tergiversarea parțială a subordonatorului, în
 structura superficială rămânând doar un component cu rol de specificator. În aceste situații
 adjuncții nu au topic fix.

- (49) **Odată** *plecat Ion*, *în încercarea sa a ternut țigara.* (**timp**)
 [SPEC/SUBORD *Odată* -*ee*] [GT [T/AUX **a**] [GV *plecat*] [GD [N *Ion*]], *în încercarea sa a ternut
 țigara.*
 (50) **Odată** *stabilit ordinul în sală*, *procesul a fost reluat.* (**timp & cauză**)
 [SPEC/SUBORD *Odată* -*ee*] [GT [T/AUX **a fost**] [GV *stabilit*] [GD [N *ordinul*] [D _a]]] GP [P *în*
 GD [N *sală*] [D Ø]], *procesul a fost reluat.*
 (51) **Chiar/Nici de** *Alexandru n-a venit la o asemenea petrecere.*
 [SPEC/SUBORD **Chiar/Nici de**-*ae*] GDi [PROØ] [GT [T/AUX ~~*ar fi*~~-*fost*] [GV [v rugat]],
 [GD *Alexandru*] *n-a venit la o asemenea petrecere.* (**concesie**)

4. Concluzii

În limba română numai anumiți adjuncți (timpul, concesiile sau cauza) se pot realiza prin propoziții nonfinite având centru participiul și doar în situația în care auxiliarul este ters.

Dacă nu luăm în considerare propozițiile gerunziale, adjuncții nu pot fi realizați prin propoziții nonfinite.

Infinitivul și supinul pot fi componenți ai unui adjunct realizat prin grup prepozițional. De regulă, propozițiile sunt specializate sau sunt însoțite de specificatori tipici pentru anumiți adjuncți. Infinitivul – complement al unei propoziții – apare totdeauna cu particula *a*.

În ipostaza de componenți ai grupului prepozițional adjunct, atât infinitivul, cât și supinul pot fi substituiți prin subjonctiv.

BIBLIOGRAFIE

- Dimitriu, Corneliu, 2002, *Tratat de gramatică a limbii române*, Sintaxa, Institutul European, Iași.
- Gușu Romalo, Valeria (coord.), 2008, *Gramatica limbii române*, I, II, București, Editura Academiei Române.
- Huddleston, Rodney, Geoffrey K. Pullum (eds.), 2002, *The Cambridge Grammar of the English Language*, Cambridge University Press.
- Huddleston, Rodney, Geoffrey K. Pullum, 2008, *A Student's Introduction to English Grammar*, Cambridge University Press.
- Iordan, Iorgu, Vladimir Robu, 1978, *Limba română contemporană*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Radford, Andrew, 2009, *Analysing English Sentences. A Minimalist Approach*, Cambridge, Cambridge University Press.

A glimpse on adjunct realization in Contemporary Romanian

Assuming a semantic typology of adjuncts in Contemporary Romanian, the present article deals with some aspects regarding the possibility/impossibility of adjunct realization by nonfinite sentences. In the first part of the article, the author presents the semantic types of adjuncts, i.e. adjuncts of **manner, instrument, means, space, time, frequency, aspect, degree, purpose, reason, result, concession, condition, domain, modal, evaluative, speech act-related, connective, comitative, and additive** adjuncts. In the second part of the article, it is discussed the morphological realization of adjuncts. The author shows that only nonfinite sentences and Prepositional Phrases (PPs) are common realizations for all adjuncts and it is implied that the function of subordinators is similar to the function of prepositions in the PP. In Romanian, adjuncts cannot be realized by nonfinite sentences, except for the Gerundive ones. Infinitive, participle and supine are part of PPs or represent elliptical constructions, resulting from “the deletion” of certain constituents. As a general rule, prepositions are specialized or are preceded by specifiers characteristic for certain adjuncts.